

BA-format opleiding Griekse en Latijnse taal en cultuur

A. Algemene opleidingsdoelen en programmabeschrijving

1. Algemene doelstelling van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd dat de student een zodanige academische vorming verwerft in termen van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van de Grieks en Latijnse taal en cultuur, dat:

- voldaan wordt aan de ingangseisen voor toelating tot aansluitende masteropleidingen.
- de student in staat is tot het met succes uitvoeren van functies waarvoor academische kennis en vaardigheden op bachelor-niveau op bovenstaand gebied vereist dan wel wenselijk zijn.

2. Opleidingsdoelen voor het disciplinaire onderwijs

I. Algemeen:

- i. De afgestudeerde is in staat om Griekse en Latijnse teksten van eenvoudige tot middelmatige moeilijkheidsgraad zelfstandig te lezen met behulp van de gangbare hulpmiddelen.
- ii. De afgestudeerde kan een van tevoren ongelezen stuk Grieks (Attisch) of Latijn van eenvoudige moeilijkheidsgraad vertalen.
- iii. De afgestudeerde is op de hoogte van de regels voor wetenschappelijke omgang met primaire bronnen van tekstuele en materiële aard.
- iv. De afgestudeerde beschikt over een elementair cultuur-kritisch, literair-kritisch en taalkundig begrippenapparaat dat hem/haar in staat stelt kritisch kennis te nemen van de secundaire literatuur.
- v. De afgestudeerde kan, uitgaande van een concrete onderzoeksvraag, bestaande onderzoeksresultaten uit de verschillende disciplines analyseren en hergroeperen, waarbij gebruik gemaakt wordt van verworven elementaire inzichten in de verschillende methodes.
- vi. De afgestudeerde kan zelfstandig een niet-complexe onderzoeksvraag formuleren.
- vii. De afgestudeerde beschikt over lees-, spreek- en schrijfvaardigheid (in het Nederlands) op academisch niveau.

II. Taalbeheersing:

- i. De afgestudeerde is in staat om Griekse en Latijnse teksten van eenvoudige tot middelmatige moeilijkheidsgraad zelfstandig te lezen met behulp van de gangbare hulpmiddelen.
- ii. De afgestudeerde kan een van tevoren ongelezen stuk Grieks (Attisch) of Latijn van eenvoudige moeilijkheidsgraad vertalen.

III. Taalkunde:

- i. De afgestudeerde beschikt over het begrippenapparaat om Griekse en Latijnse taaluitingen op elementair niveau wetenschappelijk te beschrijven op het niveau van de fonologie, morfologie, syntaxis, semantiek en pragmatiek (discourse analysis).
- ii. De afgestudeerde is in staat om op hoofdlijnen kritisch kennis te nemen van de wetenschappelijke literatuur over taalkundige analyse van het Latijn en Grieks.
- iii. De afgestudeerde kan taalwetenschappelijke inzichten op elementair niveau relateren aan en inzetten ten behoeve van interpretatie-vragen; hij/zij kan concrete vragen van interpretatieve aard vertalen in concrete taalwetenschappelijke onderzoeksvragen.

IV. Letterkunde:

- i. De afgestudeerde beschikt over een elementair literatuurwetenschappelijk begrippenapparaat.

- ii. De afgestudeerde beschikt over overzichtskennis van de Grieks-Romeinse literatuur.
- iii. De afgestudeerde is in staat om op elementair niveau een geschreven tekst te analyseren op literatuurwetenschappelijke wijze en hiervan verslag te doen.
- iv. De afgestudeerde kan op elementair niveau met behulp van literatuurwetenschappelijke middelen (geschreven) teksten plaatsen in een netwerk van gelijk- en andersoortige teksten, en ze relateren aan informatie uit materiële, niet-tekstuele bronnen.
- v. De afgestudeerde kan zelfstandig een concrete niet-complexe literaire onderzoeksvraag formuleren, het onderzoek uitvoeren en daarvan helder en goed gestructureerd verslag doen.
- vi. De afgestudeerde kan op elementair niveau genuanceerd oordelen over de rol van literaire teksten in culturele processen.

V. Geschiedenis:

- i. De afgestudeerde beschikt over een elementair geschiedwetenschappelijk begrippenapparaat.
- ii. De afgestudeerde beschikt over overzichtskennis van de geschiedenis van de Grieks-Romeinse oudheid in de context van de wereldgeschiedenis, met verdieping in de periode 5e-1e eeuw v.Chr.
- iii. De afgestudeerde beschikt over elementaire kennis van en inzicht in historische vraagstelling, methode en heuristiek.
- iv. De afgestudeerde kan zelfstandig een concrete niet-complexe historische onderzoeksvraag formuleren, het onderzoek uitvoeren en daarvan helder en goed gestructureerd verslag doen voor een publiek van vakgenoten of geïnteresseerden.
- v. De afgestudeerde is in staat om op elementair niveau de historische benadering van de oudheid te combineren met benaderingen uit andere disciplines.

VI. Wijsbegeerte

- i. De afgestudeerde beschikt over een elementair filosofisch begrippenapparaat.
- ii. De afgestudeerde beschikt over overzichtskennis van de antieke filosofie.
- iii. De afgestudeerde beschikt over elementaire kennis van en inzicht in filosofische vraagstelling, methode en heuristiek.
- iv. De afgestudeerde kan zelfstandig een concrete niet-complexe wijsgerige onderzoeksvraag formuleren, het onderzoek uitvoeren en daarvan helder en goed gestructureerd verslag doen voor een publiek van vakgenoten of geïnteresseerden.
- v. De afgestudeerde is in staat om op elementair niveau inzichten over de antieke wijsbegeerte te relateren aan informatie uit andere bronnen over de oudheid, en om wijsgerige analyse van teksten te combineren met benaderingen uit andere disciplines.

VII. Materiële cultuur van de oudheid

- i. De afgestudeerde beschikt over een elementair archeologisch begrippenapparaat
- ii. De afgestudeerde beschikt over overzichtskennis van de materiële cultuur van de oudheid.
- iii. De afgestudeerde beschikt over elementaire kennis van en inzicht in archeologische vraagstelling, methode en heuristiek.
- iv. De afgestudeerde kan zelfstandig een concrete niet-complexe archeologische onderzoeksvraag formuleren, het onderzoek uitvoeren en daarvan helder en goed gestructureerd verslag doen voor een publiek van vakgenoten of geïnteresseerden.
- v. De afgestudeerde is in staat uitingen van de materiële cultuur van de oudheid te relateren aan informatie uit andere bronnen, en ze in een netwerk van cultuurverschijnselen te plaatsen.

VIII. Uit het bovenstaande volgt een cultuur-wetenschappelijke benaderingswijze:

- i. De afgestudeerde is in staat om met geïntegreerde gebruikmaking van de verworvenheden uit bovenstaande disciplines elementaire semi-complexe onderzoeksvragen van cultuurwetenschappelijke aard te formuleren, te onderzoeken en te beantwoorden.
- ii. De afgestudeerde is in staat om de resultaten van cultuurwetenschappelijk onderzoek op het terrein van de oudheid kritisch te evalueren en te gebruiken.

3. Globale beschrijving van het hoofdvakprogramma, met toelichting waarom, in het licht van de algemene doelstellingen van de opleiding, voor deze opbouw gekozen is.

Het programma streeft ernaar een zo hoog mogelijk eindniveau over de hele linie te halen door een aantal duidelijke keuzes te maken. Onze opleiding hecht vanouds aan een (ook per sectie) geïntegreerde literaire en cultuurhistorische bestudering van de oudheid. Die geïntegreerde benadering blijft centraal, onder nadrukkelijke erkenning van het feit dat het verschil tussen GLTC en de ook bestaande opleiding Oudheidkunde (of: archeologie; geschiedenis of filosofie) hierin bestaat dat bij de opleiding GLTC de eerste en belangrijkste ingang tot de antieke cultuur wordt gevormd door (literaire en niet-literaire) teksten. Deze aanpak was grotendeels al een feit: G, L, OG en AW kennen deze voorkeursbenadering. Andere tekensystemen dan teksten moeten wel zoveel mogelijk daarmee gecombineerd worden (KA): primaire bronnen zijn tenslotte niet altijd tekstueel, maar ook materieel van aard.

Gekozen is voor een programma dat aan de kant van de talen goeddeels is georganiseerd rond thematische clusters met concentratie op enkele belangrijke schrijvers, genres, periodes, problemen, themata. Bij de talen vindt er een geïntegreerde aanpak plaats van taalverwerving, taalbeschouwing (taalkunde) en letterkunde met een bredere cultuurhistorische vraagstelling. De disciplines taalwetenschap en literatuurwetenschap worden apart theoretisch aangeboden via het facultaire kerncurriculum, waarbij studenten een keuze kunnen maken voor een algemene introductie in één van beide disciplines. De cultuurhistorische vakken bieden naast overzichtskennis ook en vooral een geïntegreerde aanpak van onderwijs in methoden en heuristiek met concrete problemen, thema's, vraagstellingen uit de Grieks-Romeinse oudheid. Daarnaast dragen zij, voor zover zij op bestudering van originele teksten zijn gebaseerd, bij aan de taalvaardigheid van de kandidaten.

In het programma zijn alle vijf de traditionele vakken van de opleiding vertegenwoordigd (Grieks, Latijn, Oude Geschiedenis, Materiële cultuur van de oudheid, Antieke Wijsbegeerte).

Er zijn in de opbouw van het programma 3 fases te onderscheiden:

- a) In het eerste semester van het eerste jaar houdt de student zich bezig met taalverwerving Grieks en Latijn, en krijgt hij overzichtskennis van de Oude Geschiedenis. Deze fase vormt de basis voor het verdere programma.
- b) De tweede fase van het programma loopt van het tweede semester van het eerste jaar tot het eind van het tweede jaar. Hier maakt de student kennis met de belangrijkste auteurs, genres en periodes van de Griekse en Latijnse literatuurgeschiedenis. Daarnaast verwerft de student inzicht in de voornaamste filosofische stromingen en basiskennis van de klassieke archeologie. Tenslotte wordt in deze periode de taalvaardigheid uitgebouwd door middel van een verregaande kennismaking met de Griekse en Latijnse taalkunde.
- c) De derde fase beslaat het derde jaar van het bachelor-programma. Hier past de student de in de eerste twee fasen verworven kennis en academische vaardigheden toe bij zelfstandig onderzoek op academisch (bachelor-) niveau (twee werkcolleges en het BA-eindwerkstuk).

In de opbouw van het programma is rekening gehouden met het verkrijgen van een brede startcompetentie voor een MA-programma en met de minimale eisen voor taalbeheersing aan het eind van het BA, zoals geformuleerd in het landelijk overleg van de opleidingen GLTC.

4. Integratie van taalvaardigheidsonderwijs

Mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid zoals bij moderne vreemde talen is niet van toepassing voor GLTC.

Voor niet-levende talen als het Latijn en Grieks geldt dat taalbeheersing geheel gericht is op herkenning in context, m.n. ten behoeve van leesvaardigheid. Het aanleren van productieve leesstrategieën is dan ook het centrale doel van het taalvaardigheidsonderwijs. Voor zover de cultuurhistorische vakken gebruik maken van originele teksten, dragen zij ook bij aan de leesvaardigheid en tekstbegrip van de studenten.

In het tweede semester van het eerste jaar wordt door middel van een wekelijks college taalvaardigheid de in het eerste semester geleerde grammatica gerepeteerd en wordt de leesvaardigheid verder ontwikkeld. In het tweede en derde jaar wordt de taalvaardigheid verder uitgebouwd door de zelfstandige lectuur van primaire Griekse en Latijnse teksten.

5. Integratie van algemeen academische vaardigheden

In bijna alle onderdelen van het curriculum zijn de algemene vaardigheden geïntegreerd. De verdeling over de verschillende vakken is niet willekeurig, maar is afhankelijk van de inhoud van het college. De opbouw van de algemene academische vaardigheden verloopt daarbij planmatig van eenvoudig naar complex. De vaardigheden maken eveneens onderdeel uit van de beoordeling.

Legenda

Categorie

M	Minorruimte (15 ects per semester)
K	Kerncurriculumcursus (5 ects per stuk)
G	Gedeeld onderwijs (in totaal 10 ects)
V	Vrije keuzemogelijkheid binnen hoofdprogramma (zie § 4 BA-kader)
H	Hoofdvakprogramma

Werkvormen

hc	hoorcollege
wc	werkcollege/projectgroep/practicum
zl	zelfstandige literatuurstudie
exc	excursie

Toetsvormen

sg	schriftelijk tentamen met gesloten vragen (bijvoorbeeld multiple choice)
so	schriftelijk tentamen met korte open (invul)vragen
se	schriftelijk tentamen met enkele essayvragen
sth	take home-tentamen (opdracht van behoorlijke omvang die thuis schriftelijk wordt gemaakt)
sw	werkstuk, paper e.d.
mt	mondeling tentamen
mp	mondeling referaat, mondelinge presentatie
vert	vertaling gelezen en ongelezen tekst

Bachelor 1^e jaar (propedeuse)

Semesterindeling		Onderwijskundige informatie					Alg. Acad. Vaardigheden			
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nummer	Cursusnaam	Categorie	Ects	Niveau	Werkvorm	Toetsvorm	Schriftelijk	Mondeling	Onderzoek	Samenwerking
1.1.1	Taalverwerving Grieks I (2 niveau's afhankelijk van eindexamenpakket)	H	5	100	Wc/ zl	So/ Vert				
1.1.2	Taalverwerving Grieks II (2 niveau's afhankelijk van eindexamenpakket)	H	5	100	Wc/ zl	So/ Vert				
1.1.3	Taalverwerving Latijn I (2 niveau's afhankelijk van eindexamenpakket)	H	5	100	Wc/ zl	So/ Vert				
1.1.4	Taalverwerving Latijn II (2 niveau's afhankelijk van eindexamenpakket)	H	5	100	Wc/ zl	So/ Vert				
1.1.5	Oude Geschiedenis overzicht Griekenland en Rome	H	5	100	Hc/w c	So/se				
1.1.6	Literatuurwetenschap/ taalwetenschap	K	5	100	Hc					
Totaal ects 1 ^e semester			30							
1.2.1	Grieks Plato	H	5	200	Wc/ zl	Sg/so Mp ¹		X		
1.2.2	Grieks tragedie	H	5	200	Wc/ zl	Sg/so Mp		X		
1.2.3	Latijn liefdespoëzie	H	5	200	Wc/ zl	Sg/so Mp		X		
1.2.4	Latijn proza Cicero	H	5	200	Wc/ zl	Sg/so Mp		X		
1.2.5	Taaltraining Grieks en Latijn	H	5	200	Wc/ zl	Sg/so				
1.2.6	Antieke Wijsbegeerte I	H	5	100	Hc/ wc	Se/ zl Vert	X			
Totaal ects 2 ^e semester			30							

¹ De mondelinge presentaties van de studenten worden verdeeld over de 4 leesblokken in het tweede semester (Plato, tragedie, liefdespoëzie, Cicero). Zij presenteren hierbij een stukje Grieks/ Latijn met bijbehorende secundaire literatuur aan hun medestudenten.

Bachelor 2^e jaar

Semesterindeling		Onderwijskundige informatie					Alg. Acad. Vaardigheden			
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nummer	Cursusnaam	Categorie	Ects	Niveau	Werkvorm	Toetsvorm	Schriftelijk	Mondeling	Onderzoek	Samenwerken
2.1.1	Grieks Homerus	H	5	200	Wc, zl	So, se, vert				
2.1.2	Grieks Herodotus	H	5	200	Wc, zl	So, se, vert				
2.1.3	Latijn Vergilius	H	5	200	Wc, zl	So, se, vert				
2.1.4	Latijn Taalkunde en Gesch. v/d Latijnse taal	H	5	200	Wc, zl	So, se, vert			X	X
2.1.5	OG Methoden en Hoorcollege	G	5	200	Wc/hc	Sw,mp, se	X	X	X	X
2.1.6	Wetenschapsfilosofie	K	5	200	Hc					
Totaal			ects 1^e semester	30						
2.2.1	Grieks Taalkunde	H	5	300	Wc, zl	Sw	X		X	
2.2.2	Latijn Neolatijn	H	5	300	Wc, zl	Mp, Sw	X	X	X	X
2.2.3	Excursie & Materiële cultuur	H	5	200	Hc, exc	Mp, se		X	X	X
2.2.4	Supervised Reading	H	10	300	Zl	So, se, vert				
2.2.5	Antieke Wijsbegeerte II	H	5	200	Hc, wc	So, se, vert				
Totaal			ects 2^e semester	30						

Bachelor 3^e jaar

Semesterindeling		Onderwijskundige informatie					Alg. Acad. Vaardigheden				
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nummer	Cursusnaam	Categorie	Ects	Niveau	Werkvorm	Toetsvorm	Schriftelijk	Mondeling	Onderzoek	Samenwerking ⁶	
3.1.1	Geïntegreerde Activiteit	G	5	300	Wc, hc	Se	X		X	X	
3.1.2	Werkcollege A- of B-vak ²	H	5	400	Wc	Mp, sw	X	X	X	X	
3.1.3	Pensum Gr. / Lat. ³	H	5	300	Zl	So, se, vert					
3.1.4	<i>Minor</i>	M	15								
Totaal 1 ^e semester			30								
3.2.1	Werkcollege A- of B-vak	H	5	400	Wc	Mp		X	X	X	
3.2.2	Bacheloreindwerkstuk ⁴	H	10	400	Zl	Sw	X		X	(X) ⁵	
3.2.3	<i>Minor</i>	M	15								
Totaal 2 ^e semester			30								

² Keuze uit Grieks, Latijn, Oude Geschiedenis en filosofie. Tenminste één van beide werkcolleges moet bij een taal gevolgd worden.

³ Studenten lezen het pensum bij de taal die ze gekozen hebben, d.w.z. ofwel het A-vak ofwel het B-vak. Wie beide talen gekozen heeft, kan zelf kiezen tussen Grieks en Latijn.

⁴ De scriptie wordt geschreven bij Grieks, Latijn, Oude Geschiedenis, filosofie of een combinatie van deze vakken, en sluit in principe aan (beargumenteerde uitzonderingen zijn mogelijk) bij het werkcollege van het A-vak. Indien het A-vak, en daarmee het werkstuk, cultuurhistorisch is, dient de student in zijn/haar scriptie Griekse en/of Latijnse teksten op zodanige wijze te integreren dat daaruit zijn/haar competentie in het omgaan met primaire bronnen blijkt. In dat geval treedt een docent uit de talensectie op als tweede lezer.

⁵ Samenwerkingsvaardigheden indien men deelneemt aan een groepsafstudeerproject.